

**ՆՈՐԱՐԱՐԱԿԱՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐԸ ՀԱԿԱՃԳՆԱԺԱՄԱՅԻՆ
ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԵՋ**

ՀՏԴ 005

DOI: 10.56246/18294480-2022.13-21

ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ ԼՅՈՒԴԻՍԻԱ

*«ԱԺ նախագահի տեղակալի օգնական
էլփոստ՝ milasoghomonyan@gmail.com*

Սույն հեղափոխության մեջ ուսումնասիրվում է հակաճանաչամային կառավարման էությունը, սահմանվում է հակաճանաչամային կառավարման հասկացությունը, քննարկվում են նորարարությունների տարբեր ձևերը հակաճանաչամային կառավարման մեջ: Ուսումնասիրվում են հակաճանաչամային կառավարման մեջ նորարարական գործընթացների կառավարման ընթացքում առաջացող խնդիրների հնարավոր լուծումները: Ինչպես նաև վեր է հանվում հակաճանաչամային կառավարման գործընթացում նորարարությունների կիրառման հիմնական նպատակը և ուղղվածությունը:

Սահմանվում է նորարարությունը՝ որպես ժամանակակից կազմակերպության հակաճանաչամային կառավարման հիմնական գործիք, և առաջարկվում են ճանաչամի ժամանակ նորարարական ռազմավարությունների ինչպես ընդհանուր, այնպես էլ ներքին միջավայրին վերաբերող տարբերակներ:

Ի թիվս վերոնշյալի, դիտարկվում են նաև արտադրության մեջ հակաճանաչամային կառավարման նորարարությունների ներդրման տարբեր մոտեցումներ:

Որպես հեղափոխության արդյունք՝ վեր է հանվում հասարակության մեջ նորարարական մշակույթի ձևավորման կարևորությունը, մասնագիտացված նորարարական հաստատությունների ստեղծումը, ինչպես նաև որակավորված մասնագետների պատրաստումը:

Այսպիսով, կարևորվում է իրավական դաշտում, ինչպես նաև կրթության, գիտության, տեխնոլոգիական արտադրության ոլորտներում խորքային և մասշտաբային բարեփոխումների իրականացումը՝ տնտեսության ոլորտում նորարարական տեխնոլոգիաների ներդրման շնորհիվ

դրա զարգացմանը նպաստելու համար: Նշվածը անհրաժեշտ և կարևոր է ոչ միայն տնտեսության բնականոն զարգացման, այլև հասկապես ճգնաժամային իրավիճակների դրսևորման ընթացքում:

Բանալի բառեր՝ ճգնաժամ, հակաճգնաժամային կառավարում, նորարարություն, նորարարական ռազմավարություն, գործընթացային նորարարություն, արտադրական նորարարություն, տեղաբաշխման նորարարություն, վերակազմակերպման նորարարություն:

Գլոբալիզացիայի (համաշխարհայնացման), հետզհետե ավելի խստացող մրցակցության և արտաքին միջավայրի զարգացման դինամիկայի աճի համատեքստում կազմակերպություններն ավելի ու ավելի մեծ ուշադրություն են դարձնում իրենց ռազմավարական մրցունակության և տնտեսական կայունության բարելավմանը:

Ինչպես ցանկացած սոցիալ-տնտեսական համակարգ՝ կազմակերպությունը հաջողության է հասնում իր գործունեության մեջ, եթե այն գտնվում է հետևողական և կայուն զարգացման վիճակում [1]:

Այնուամենայնիվ, ճգնաժամային իրավիճակների անընդհատ ի հայտ գալը կազմակերպությունների զարգացման ամենասուր սոցիալ-տնտեսական խնդիրներից է, որը հանգեցնում է գործունեության եկամտաբերության նվազմանը, պարտքի ավելացմանը և կայուն զարգացման խախտմանը:

Անդրադառնալով «հակաճգնաժամային կառավարում» հասկացությանը՝ հարկ է նշել, որ այն ամենաբարդ հասկացություններից է, որն ունի բազմաթիվ մեկնաբանություններ, իմաստային երանգներ և այլն:

Հայաստանում, ինչպես նաև նախկին խորհրդային բոլոր հանրապետություններում «հակաճգնաժամային կառավարում» տերմինը լայնորեն սկսվել է կիրառվել համեմատաբար վերջերս: Տնտեսագիտության համար հակաճգնաժամային կառավարման խնդիրը համեմատաբար նոր է և դեռևս գտնվում է հետազոտության և զարգացման փուլում: Ընդ որում խոսքը վերաբերում է ինչպես ձեռնարկության, այնպես էլ տարածաշրջանային ու պետական մակարդակով հակաճգնաժամային կառավարմանը:

Հակաճգնաժամային կառավարման հասկացության էվոլյուցիայի հետ մեկտեղ արդեն ի հայտ է եկել այն ընկալումը, որ հակաճգնաժամային կառավարման արդյունավետությունն ինքնին կախված է ճգնաժամի՝ ժամանա-

կին հայտնաբերումից և ճգնաժամային իրավիճակի գիտակցումից, որը պահանջում է անհապաղ արձագանք:

Այսպիսով, ամփոփելով «հակաճգնաժամային կառավարում» հասկացության վերաբերյալ ներկայումս առկա բոլոր սահմանումները՝ կարելի է առանձնացնել հետևյալը. հակաճգնաժամային կառավարումը այն կառավարումն է, որն ուղղված է ճգնաժամի առաջացման վտանգի կանխատեսմանը, ճգնաժամի բացահայտմանը, դրա ախտանիշների վերլուծությանը, ճգնաժամի բացասական հետևանքների նվազեցմանն ուղղված միջոցառումների մշակմանը և դրա գործոնների օգտագործմանը հետագա զարգացման նպատակով: Այն իրենից ներկայացնում է տնտեսության բոլոր մակարդակներում («չորս Մ»՝ միկրո, մեզո, մակրո և միջազգային մակարդակներ) ճգնաժամային երևույթների ախտորոշմանը, կանխարգելմանը, չեզոքացմանը և հաղթահարմանն ուղղված կառավարչական միջոցառումների համակարգ:[2]:

Հակաճգնաժամային կառավարման էությունը կարելի է արտահայտել հետևյալ կերպ. ճգնաժամերը կարելի է կանխատեսել, ակնկալել և հրահրել: ճգնաժամերը որոշ չափով կարելի է արագացնել կամ, ընդհակառակը, դանդաղեցնել, ճգնաժամերը կարելի է մեղմել: ճգնաժամային իրավիճակում լիարժեք կառավարման համար պահանջվում են հատուկ գիտելիքներ, փորձ և որոշակի վերապատրաստում: ճգնաժամային գործընթացները կարող են որոշ չափով վերահսկվել, կառավարվել, ճգնաժամը հաղթահարելուն նպատակաուղղված գործողությունները նպաստում են այդ գործընթացի արագացմանը և բացասական հետևանքները նվազագույնի հասցնելուն[3]:

Հակաճգնաժամային կառավարումը դրսևորվում է տարբեր ձևերի, մեթոդների և ընթացակարգերի կիրառմամբ, որոնք ուղղված են անհատ ձեռնարկատիրոջ, ձեռնարկության, տնտեսության որոշակի ճյուղի ֆինանսական և տնտեսական գործունեության սոցիալ-տնտեսական բարելավմանը, առանձին տարածաշրջանի կամ ընդհանուր պետության տնտեսության ճգնաժամային վիճակի հաղթահարման համար պայմանների ստեղծմանը և զարգացմանը[4]:

Այս պայմաններում հատուկ դեր է ստանում հակաճգնաժամային կառավարման գործիքների օգտագործումն ու կատարելագործումը, ինչը հնարավորություն է տալիս լուծել ճգնաժամային երևույթների բացասական հետևանքների վերացման, ինչպես նաև հիմնականում սեփական ռեսուրսների օգտագործման հնարավորությունը հաշվի առնելով շուկայական դիրքերի

պահպանման և բարելավմանն ուղղված խնդիրների ամբողջությունը: Այս տեսանկյունից տարբեր երկրների փորձը ցույց է տալիս, որ նման կառավարման գործիքները ներդրումներն ու նորարարություններն են [5]:

Շուկայական պայմանների փոփոխություններին հարմարվելու նպատակով հարկավոր է իրականացնել արտադրական և տեխնոլոգիական նորարարությունների շարունակական ներդրում: Նշվածը հնարավոր է իրագործել կազմակերպության ակտիվների և կառավարման սկզբունքների փոփոխության միջոցով, որոնք անհրաժեշտ պայման են կազմակերպության շարունակական նորարարական զարգացման համար [6]:

Ցանկացած պետության տնտեսական ճգնաժամը ավելի է սրվում ինովացիոն ճգնաժամով, որն արտահայտվում է նորարարությունների ստեղծման և իրացման գործընթացների կառավարելիության կտրուկ նվազմամբ, ֆինանսավորման աղբյուրների բացակայությամբ և գիտահետազոտական խմբերի գործունեության սահմանափակմամբ: Հաշվի առնելով նշվածը՝ նորարարական գործընթացների կառավարման խնդիրների հնարավոր լուծումների որոնումը դառնում է հակաճգնաժամային կառավարման կարևորագույն խնդիրներից մեկը:

Ժամանակակից աշխարհում հակաճգնաժամային կառավարումը ենթադրում է կառավարչական նորարարությունների պարտադիր կիրառում: «Նորարարություն» հասկացությունը հոմանիշ է «նորամուծություն», «նորույթ» հասկացությունների հետ: Ընդհանուր առմամբ, նորարարական ռազմավարությունները կարող են ունենալ հետևյալ ուղղվածությունը.

- նոր ապրանքների, տեխնոլոգիաների, ծառայությունների ձեռքբերում,
- նոր մեթոդների կիրառում գիտահետազոտական և փորձակոնստրուկտորական աշխատանքների, արտադրության, շուկայավարման, կառավարման ոլորտներում,
- անցում դեպի նոր կազմակերպական կառուցվածքների;
- ավանդական ռեսուրսների օգտագործման ժամանակ ռեսուրսների նոր տեսակների և նոր մոտեցումների կիրառում[7]:

Ինչ վերաբերում է կազմակերպության ներքին միջավայրին, ապա նորարարական ռազմավարությունները սովորաբար բաժանվում են հետևյալ խմբերի.

- արտադրական (պորտֆելային, ձեռնարկատիրական, որոնք ուղղված են նոր տեսակի ապրանքների, տեխնոլոգիաների և ծառայությունների ստեղծմանը և իրացմանը);

• ֆունկցիոնալ (գիտատեխնոլոգիական, արտադրական, շուկայավարման և այլն);

• ռեսուրսային (ֆինանսական, աշխատանքային, տեղեկատվական, նյութատեխնիկական);

• կազմակերպակառավարչական (տեխնոլոգիաներ, կառուցվածքներ, մեթոդներ, կառավարման համակարգեր և այլն);

• վերակազմակերպման (արտադրության վերակողմնորոշում դեպի նոր գործունեություն և ապրանքների արտադրություն);

• դիվերսիֆիկացման (գործունեության տեսակների ընդլայնում);

• արտադրության կենտրոնացման (արտադրական հզորությունների և համակարգերի միացում և սեղմում) և այլն:

Ցանկացած կառավարմանը բնորոշ է նորարարությունների լայն շրջանակ: Հակաճգնաժամային կառավարման համար ավելի մեծ կարևորություն ունեն գործընթացային նորարարությունները, որոնք փոխում են կազմակերպության գործունեության բոլոր գործընթացները, արտադրական նորարարությունները, որոնք որոշում են կառավարման նյութական արդյունքը, վերակազմակերպման նորարարությունները, որոնք կապված են ռեսուրսների վերաբաշխման հետ և երբեմն կոչվում են տեղաբաշխման նորարարություններ (allocation-«տեղաբաշխում») [8]:

Տեղաբաշխման նորարարությունները ուղղակիորեն չեն բերում լրացուցիչ շահույթ, այդուհանդերձ անհրաժեշտ պայման են արտադրական տեսակի բոլոր նորարարական նախագծերի իրականացման համար: Այս տեսակի նորարարությունների հատուկ դերը որոշվում է կազմակերպության ներդրումային գործունեության վրա դրանց ունեցած ազդեցությամբ:

Առևտրային և պետական ձեռնարկությունների նորարարական ակտիվության բարձրացման և, ընդհանուր առմամբ, երկրի կառուցվածքային վերակազմակերպման պայմաններում կարևոր նշանակություն ունի նորարարական պետական քաղաքականությունը: Նորարարական պետական քաղաքականությունը պետք է ստեղծի անհրաժեշտ և բավարար պայմաններ՝ ընդլայնելու, արագացնելու և բարելավելու տարբեր նորամուծությունների ստեղծման և ներդրման արդյունավետությունը, որոնք ուղղված են միջազգային չափանիշներին համապատասխանող մրցունակ արտադրանքի և տեխնոլոգիաների մշակելուն և ներդրմանը: Այս տեսանկյունից առավել մատչելի և արդյունավետ են գործընթացային նորարարությունները: Վերջիններս ուղղված են բոլոր տեսակի ծախսերի խնայողությանը, ժամանակի

խնայողությանը և աշխատանքի որակի բարելավմանը: Այս դեպքում դրանք կարող են դառնալ լրացուցիչ շահույթի ուղղակի աղբյուր: Գործընթացային նորարարությունների առանձնահատկություններն են դրանց վերադարձելիության կարճ ժամանակահատվածը, ինչպես նաև նախագծման և իրականացման հասանելիությունը:

Հակաճգնաժամային կառավարման գործընթացներում արտադրական նորամուծություններ մշակելիս միշտ անհրաժեշտություն է առաջանում ընտրել այնպիսիները, որոնք առավել համապատասխան կլինեն ձեռնարկության գործունեության կոնկրետ պայմաններին, շուկայում նրա դիրքին, մրցունակությանը և պաշարների հզորությանը:

Թվարկված նորարարությունների տեսակները, որպես կանոն, գոյություն ունեն իրենց տիպաբանական հատկությունների որոշակի համադրությամբ: Այս համադրությունը կարևոր դեր է խաղում հակաճգնաժամային կառավարման տարբեր իրավիճակներում:

Այսպես, արտադրական նորամուծությունները միջնաժամկետ և միջին չափի ծախսատար են: Առավել երկարաժամկետ և ծախսատարը տեղաբաշխման նորարարություններն են[8]:

Արտադրական նորարարությունները սովորաբար համարվում են միջնաժամկետ, այսինքն՝ իրենց վերադարձելիության և ձեռնարկության ֆինանսական վերականգնման վրա ունեցած ազդեցության առումով դրանք ավելի քիչ արդյունավետ են, քան գործընթացային նորարարությունները, և ավելի արդյունավետ, քան տեղաբաշխման նորարարությունները: Ֆինանսապես արդյունավետ արտադրական նորամուծությունները կարող են էապես ազդել բաժնետոմսերի շուկայական արժեքի բարձրացման վրա կամ առնվազն բարձրացնել ճգնաժամային ձեռնարկության կամ սնանկացող ձեռնարկության և դրա բաժնետոմսերի հիմնավորված շուկայական արժեքի գնահատված մեծությունը: Արտադրական նորամուծությունները նպատակաուղղված են ապահովել ձեռնարկության անցումը ոչ եկամտաբեր բիզնեսի տեսակից դեպի ավելի շահավետը: Սա թույլ է տալիս ձեռնարկությանը ընթացիկ ծախսերի և ստացված արդյունքների հարաբերակցության առումով ոչ միայն անցնել առավել եկամտաբեր գործունեության ռեժիմ, այլ նաև մեծացնել ֆինանսական գրավչությունը ներդրողների և վարկատուների համար:

Գոյություն ունեն արտադրական նորարարության պահպանողական և արմատական մոտեցումներ:

Ֆինանսական ճգնաժամում գտնվող կազմակերպությունների համար առավել ընդունելի է նոր, ավելի շահավետ ապրանքների կամ ծառայությունների ընտրության պահպանողական մոտեցումը, որը սահմանափակված է ինչպես նոր բիզնեսում զգալի սկզբնական ներդրումներ իրականացնելու հնարավորությամբ, այնպես էլ այդ ներդրումների վերադարձելիության ժամանակահատվածով: Այս մոտեցմանը կարելի է հասնել պահպանողական կերպով ընտրված մեծ թվով արտադրական նորամուծություններով [9]: Պահպանողական արտադրական մոտեցումը նույնական չէ «պաշտպանական» նորարարության ռազմավարության հետ: Ապրանքի՝ առևտրային տեսանկյունից անհրաժեշտ աննշան բարելավումների մեծ մասը կարող է ապահովել «հարձակվողական» նորարարության ռազմավարությամբ: Բացի դրանից՝ պահպանողական նորամուծությունների թվում կարող են լինել արմատական նորարարություններ: Արմատական մոտեցումը ենթադրում է ոչ միայն ձեռնարկության կողմից նոր ապրանքի կամ ծառայության ընտրություն, այլև շուկայի առավել վճարունակ հատվածի ընտրություն, որտեղ ձեռնարկության համար շահավետ կլինի աշխատել: Հարձակողական ինովացիոն ռազմավարությունը ենթադրում է, որ այն իրականացնող ընկերությունը պահպանում է իր մրցունակությունը, պահպանում է իր շուկայական մասնաբաժինը այնպիսի ապրանքների անընդհատ ստեղծման և իրացման միջոցով, որոնք ոչ միայն նոր են տվյալ ընկերության համար, այլև սկզբունքորեն նոր են շուկայի և սպառողների համար [10]: Պաշտպանական նորարարության ռազմավարության էությունն այն է, որ ձեռնարկությունը միտումնավոր չի շտապում արտադրական նորամուծություններ իրականացնել, իսկ եթե, այնուամենայնիվ, իրականացնում է, ապա այդպիսի նորամուծությունները միայն նախկինում թողարկված արտադրանքի ոչ էական բարելավումներ են հանդիսանում: Այս երևույթը կոչվում է «աճողական (ինկրեմենտ)» նորարարություն:

Արմատական մոտեցման դեպքում ուշադրությունը կենտրոնացված է չբավարարված կարիքների վրա: Պահպանողական մոտեցման դեպքում արտահայտվում է առկա պահանջարկը բավարարելու հնարավորությունները հնարավորինս երկար օգտագործելու ձգտումը: Պաշտպանական նորարարության ռազմավարությունը, ինչպես պահպանողական մոտեցումը, ենթադրում է ավելի քիչ հեղափոխական նորամուծությունների իրականացում, գոյություն ունեցող արտադրանքի բարելավում, դրա ձևափոխում:

Այսպիսով, նորարարությունները հակաճգնաժամային կառավարման ոլորտում ունեն փոքր-ինչ այլ նպատակ, քան նորարարությունները սովորական նորարարական կառավարման մեջ: Նորարարական կառավարման նպատակն է ապահովել ընկերությունների երկարաժամկետ գործունեությունը նորարարական գործընթացների արդյունավետ կազմակերպման հիման վրա և ապահովել նորարարական արտադրանքի բարձր մրցունակությունը: Նորարարական գործունեության նպատակների իրագործումը գնահատելու հիմնական չափանիշը ձեռնարկության շահութաբերությունն է:

Հակաճգնաժամային կառավարման ոլորտում նորարարությունները հիմնականում ուղղված են նրան, որ ընկերությունը վերականգնվի ճգնաժամից և հաստատի ձեռնարկության կայուն գործունեությունը: Ճգնաժամային կառավարման ոլորտում նորարարության ձեռքբերումների գնահատման հիմնական չափանիշը ձեռնարկության կայունությունն է այն պատճառների նկատմամբ, որոնք առաջացրել են իր գործունեության ճգնաժամը: Ճգնաժամային կառավարման նորարարության նպատակը կարելի է ձեռք բերված համարել, երբ ընկերության ղեկավարությունը կարող է վերադառնալ նորմալ (ոչ ճգնաժամային) ռեժիմի: Գործողության ոչ ճգնաժամային ռեժիմին անցնելուց հետո ընկերությունը կարող է շարունակել նորարարությունները և անցնել զարգացման նորարարական տեսակին, կամ սուբյեկտները շարունակում են օգտագործել նորարարությունները, որոնք ներդրվել են ճգնաժամային մենեջերների կողմից: Ընկերությունների գործունեությունը, որոնք կօգտագործեն ճգնաժամի մեջ ներդրված նորարարությունը, առաջին հայացքից անհեռանկարային է թվում: Այնուամենայնիվ, շատ ընկերությունների համար դա գործունեության բավականին հարմար ընտրություն է: Խոսքը վերաբերում է այն ընկերություններին, որոնցում ճգնաժամը ծագել է բնական, տեխնաժին սոցիալական կամ ռազմական բնույթի արտակարգ իրավիճակների հետևանքով: Այս ձեռնարկություններում ճգնաժամային կառավարման նորարարական գործունեությունն ուղղված է լինելու ձեռնարկությունների կայունության բարձրացմանը որոշակի արտակարգ իրավիճակներում:

Այսպիսով, ընդհանրացնելով կարող ենք ասել, որ հակաճգնաժամային կառավարման նորամուծությունները հիմնականում ուղղված են ընկերությունը ճգնաժամից վերականգնելուն և ձեռնարկության կայուն գործունեության հաստատմանը: Հակաճգնաժամային կառավարման նորարարությունների արդյունքների գնահատման հիմնական չափանիշը ձեռնարկության կայուն-

նությունն է դրա գործունեության ճգնաժամն առաջացրած պատճառների նկատմամբ: Հակաճգնաժամային կառավարման նորարարությունների նպատակը կարելի է ձեռք բերված համարել այն ժամանակ, երբ կազմակերպության գործունեությունը կարող է վերադառնալ նորմալ (ոչ ճգնաժամային) ռեժիմի: Գործունեության ոչ ճգնաժամային ռեժիմին անցնելուց հետո ընկերությունը կարող է շարունակել նորարարությունների իրականացումը և անցնել զարգացման նորարարական տեսակին: Ծգնաժամային իրավիճակում ներդրված նորարարությունների հետագա կիրառումը ձեռնարկության գործունեության ընթացքում, առաջին հայացքից անհեռանկարային կարող է թվալ: Այնուամենայնիվ, շատ ընկերությունների համար դա գործունեության բավականին հարմարվետ ընտրություն է: Խոսքը վերաբերում է այնպիսի կազմակերպություններին, որոնցում ճգնաժամը ծագել է բնական, տեխնածին սոցիալական կամ ռազմական բնույթի արտակարգ իրավիճակների հետևանքով: Այսպիսի ձեռնարկություններում հակաճգնաժամային կառավարման նորարարական գործունեությունն ուղղված է լինելու որոշակի արտակարգ իրավիճակներում ձեռնարկությունների կայունության բարձրացմանը: Նորարարությունը, այս դեպքում, կարող է արտահայտվել հետևյալում.

ձեռնարկության գտնվելու վայրի փոփոխություն,

- գործընթացների, սարքավորումների, շենքերի և շինությունների անվտանգությանը վերաբերող փոփոխություններ,

- ձեռնարկության կառավարման կառուցվածքի բարելավում,

- էներգետիկ կառուցվածքի ապահովում,

- նորարարություններ լոգիստիկայի ոլորտում,

- ձեռնարկության ապահովագրական գործունեության փոփոխություններ,

- հումքի և մասերի նոր մատակարարների որոնում, որը թույլ կտա փոխել հումքի և արտադրանքի քանակությունը ձեռնարկության պաշարներում[11]:

Նման նորարարությունների ներդրումն առաջին հերթին ուղղված է ձեռնարկության նորացմանն ու կայունացմանը և չի վերաբերում դրա հետագա զարգացմանը: Կայուն գործունեության վերականգնումից հետո ձեռնարկության հակաճգնաժամային կառավարումը կարող է ավարտվել:

Հակաճգնաժամային կառավարումն ուսումնասիրող հեղինակների մեծ մասը նշում է կազմակերպության պահպանման մասին (որոշ դեպքերում՝ ցանկացած գնով): Այնուամենայնիվ, հարկ է նշել, որ որոշ ճգնաժամեր այն-

քան կործանարար են, որ անհնար է փրկել ընկերությունը: Նման դեպքում հակաճգնաժամային կառավարչի վրա կարող են դրվել այլ խնդիրներ՝ ձեռնարկության լուծարման գործընթացի իրականացում, ձեռնարկության վերածնունդ (վերակազմակերպում կամ վերակառուցում); նորացված ձեռնարկության վերագործարկում; սնանկության ընթացակարգերի իրականացում:

Այսպիսով, կարևոր է, որ հասարակության մեջ ձևավորել նորարարական մշակույթ: Նորարարական արտադրության համար մասնագետներ պատրաստող մասնագիտացված նորարարական հաստատությունների ստեղծումը կարևոր քայլ է նման մշակույթի ստեղծման ուղղությամբ: Միայն կրթության, գիտության, իրավական դաշտի, հասարակական կարծիքի և մասնագիտական ուսուցման կազմակերպման միջոցով մշակութային միջավայրի վրա ազդեցությունը թույլ կտա տնտեսությանը իսկապես անցում կատարել դեպի զարգացման նորարարական ուղի: Նոր սարքավորումների և տեխնոլոգիաների ներդրումը բարդ և հակասական գործընթաց է, սակայն առանց նորարարությունների կիրառման, արտադրական գործընթացն անհնարին կդառնա:

Օգտագործված գրականության ցանկ

1. Глушков И. М., Пути совершенствования стресс-тестирования как инструмента антикризисного управления // Вестник АКСОР, М., июнь 2009, с. 193 – 196
2. Антикризисное управление: учеб.-метод. пособие/сост. А721 А. А. Субачев, М. А. Карасёв, Кострома: КГУ им. Н. А. Некрасова, 2016, с. 6, [3] – с. 6-7, [4] – с. 7
3. Глушков И. М., Пути совершенствования стресс-тестирования как инструмента антикризисного управления // Вестник АКСОР, М., июнь 2009, с. 193 – 196
4. Колокольников О. Г., Антикризисное управление на основе инноваций, Череповец: Метранпаж, 2006, 54 с.
5. Ивасенко А. Г. Антикризисное управление: учебное пособие / А. Г. Ивасенко, Я. И. Никонова, М.В. Каркавин. – М.: КНОРУС, 2010.
6. Грибов В. В., Грузинов А. Д. Инновации в антикризисном управлении. М.: ЮНИТИ-ДАТА, 2009. 39 с.
7. Короткова Э. М. Антикризисное управление. 2-е изд., доп. и перераб. М.: ИНФРА-М, 2008. 135 с.
8. Эрхард Л. Полвека размышлений. М., 1993. 48 с.

INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN ANTI-CRISIS MANAGEMENT

GEVORGYAN LYUDMILA

*Assistant of the Deputy President of the National Assembly,
The Republic Armenia
e-mail: milasoghomonyan@gmail.com*

This study examines the essence of anti-crisis management, the definition of the concept of anti-crisis management, and considers various forms of innovation in crisis management. Possible ways of solving problems arising in the management of innovative processes in the conditions of anti-crisis management are studied. The article also emphasizes the main goal and direction of using innovations in the process of anti-crisis management.

Since innovations are defined as the main tool of anti-crisis management of a modern organization, options for innovative strategies, both general and internal, are proposed in a crisis.

In addition, different approaches to the introduction of anti-crisis management innovations into production are also considered.

As a result of the study, the importance of forming an innovative culture in society, the creation of specialized innovative institutions, as well as the training of qualified specialists were emphasized.

Thus, it is important to carry out deep and large-scale reforms in the legal sphere, as well as in the areas of education, science, and technological production in order to promote the development of the economy through the introduction of innovative technologies. The foregoing is necessary and important not only during the natural development of the economy, but especially during the development of crisis situations.

Keywords: Crisis, anti-crisis management, innovation, innovation strategy, process innovation, production innovation, allocation innovation, reorganization innovation.

ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В АНТИКРИЗИСНОМ УПРАВЛЕНИИ

ГЕВОРГЯН ЛЮДМИЛА

*Помощник заместителя председателя НС РА
электронная почта: milasoghomonyan@gmail.com*

В данном исследовании рассматривается сущность антикризисного управления, определение понятия антикризисного управления, рассматриваются различные формы инноваций в антикризисном управлении. Изучены возможные пути решения проблем, возникающих при управлении инновационными процессами в условиях антикризисного управления. Также подчеркивается основная цель и направление использования инноваций в процессе антикризисного управления.

Поскольку инновации определяются как основной инструмент антикризисного управления современной организацией, предлагаются варианты инновационных стратегий, как общего, так и внутреннего характера, в условиях кризиса.

Помимо вышеизложенного, также рассматриваются разные подходы к внедрению инноваций антикризисного управления в производство.

В результате исследования подчеркнута важность формирования инновационной культуры в обществе, создания специализированных инновационных институтов, а также подготовки квалифицированных специалистов.

Таким образом, важно осуществить глубокие и масштабные реформы в правовой сфере, а также в сферах образования, науки, технологического производства, чтобы способствовать развитию экономики за счет внедрения инновационных технологий. Вышеизложенное необходимо и важно не только во время естественного развития экономики, но и особенно во время проявления кризисных ситуаций.

Ключевые слова: Кризис, антикризисное управление, инновации, инновационная стратегия, процессные инновации, производственные инновации, инновации развертывания, инновации реорганизации.

Հոդվածը ներկայացվել է խմբագրական խորհուրդ 06.07.2022թ.:

Հոդվածը գրախոսվել է 21.08.2022թ.: